

คู่มือการพยาบาล
ผู้ป่วยโรคกระบังลมหย่อนที่มารับการผ่าตัดมดลูกทาง
ช่องคลอด และเย็บซ่อมแซมช่องคลอด

นางสาวกัญญารัตน์ เชื้อหอม

งานการพยาบาลสูติศาสตร์ – นรีเวชวิทยา
ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

คำนำ

คู่มือการพยาบาลผู้ป่วยโรคกระบังลมหย่อนที่มารับการผ่าตัดมดลูกทางช่องคลอด และเย็บซ่อมแซมช่องคลอด เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้การดูแลผู้ป่วยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และได้รับการบริการที่มีคุณภาพ อีกทั้งเพื่อให้พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยโรคกระบังลมหย่อนที่มารับการผ่าตัดมดลูกทางช่องคลอด และเย็บซ่อมแซมช่องคลอด เกิดความเข้าใจและมั่นใจในการดูแลผู้ป่วยได้ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือ กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ ผู้จัดทำได้รวบรวมรายละเอียดและวิธีการปฏิบัติการพยาบาลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และจากประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยดังกล่าวในโรงพยาบาลศิริราช ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการพยาบาลเล่มนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยโรคกระบังลมหย่อนที่มารับการผ่าตัดมดลูกทางช่องคลอด และเย็บซ่อมแซมช่องคลอดสำหรับพยาบาล และผู้สนใจต่อไป

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสงค์ ตันมหาสมุทร อาจารย์ประจำหน่วยต่อมไร้ท่อทางนรีเวชภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล นางกาญจนา ทมิพทร ผู้ตรวจการงานพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา นางสุจิตตรา พงศ์ประสพชัย หัวหน้าหน่วยฝากครรภ์ และนางลดาวัลย์ คุ้มภิญโญบุญ หัวหน้าหอผู้ป่วย ๑๐๐ ปีสมเด็จพระศรีฯ ชั้น 12/2 ที่ได้กรุณาตรวจสอบเนื้อหาและเสนอแนะสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำคู่มือการพยาบาลเล่มนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณพยาบาลและผู้ร่วมงานในหอผู้ป่วย ๑๐๐ ปีสมเด็จพระศรีฯ 12/2 ที่ให้กำลังใจในการจัดทำคู่มือ สุดท้ายขอขอบคุณผู้ป่วยทุกรายที่เป็นแรงบันดาลใจให้จัดทำคู่มือฉบับนี้

กัญญารัตน์ เชื้อหอม

ตุลาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญรูป	ง
สารบัญตาราง	จ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการเขียนคู่มือการพยาบาล	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการใช้คู่มือการพยาบาล	2
นิยามศัพท์ คำจำกัดความ	2
บทที่ 2 บทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ	
บทบาทหน้าที่	3
ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	3
โครงสร้างฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช	8
โครงสร้างงานการพยาบาลผู้ติศาศตร์-นรีเวชวิทยา	9
โครงสร้างหอผู้ป่วย ๑๐๐ปีสมเด็จพระศรีนครินทร์ ชั้น 12/2	10
บทที่ 3 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกระบังลมหย่อน การผ่าตัดมดลูกทางช่องคลอด และเย็บซ่อมแซมช่องคลอด	
ความหมายของกระบังลมหย่อน	11
ลักษณะทางกายวิภาคและสรีรวิทยาของระบบสืบพันธุ์สตรี	11
พยาธิสภาพของกระบังลมหย่อน	12
การแบ่งความรุนแรงของภาวะกระบังลมหย่อน	13
ชนิดของกระบังลมหย่อน	17
สาเหตุการเกิดกระบังลมหย่อน	20
อาการและอาการแสดง	20
การวินิจฉัยโรค	22
การรักษา	22

การผ่าตัดมดลูกทางช่องคลอด	24
เย็บซ่อมแซมช่องคลอด	25
บทที่ 4 หลักการพยาบาลผู้ป่วยโรคกระบังลมหย่อนที่มารับ	30
การผ่าตัดมดลูกทางช่องคลอด และเย็บซ่อมแซมช่องคลอด และกรณีศึกษา	
ขั้นตอนการประเมิน	30
ขั้นตอนการวินิจฉัยการพยาบาล	31
ขั้นตอนการวางแผนให้การพยาบาล	31
ขั้นตอนการให้การพยาบาล	31
ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล	34
กรณีศึกษา	47
ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลกรณีศึกษา	49
สรุปผลการดูแลกรณีศึกษา และข้อเสนอแนะ	61
บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา	63
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	
ก แบบทดสอบความรู้	71
ข เฉลยแบบทดสอบความรู้	74
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	76
ประวัติผู้จัดทำคู่มือการพยาบาล	77
จดหมายเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	78
ความเห็นของผู้ใช้คู่มือการพยาบาลผู้ป่วยโรคกระบังลมหย่อนที่มารับ	82
การผ่าตัดมดลูกทางช่องคลอด และเย็บซ่อมแซมช่องคลอด	

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 1 แสดงการหย่อนของผนังช่องคลอดในตำแหน่งต่างๆ	13
รูปที่ 2 คำนิยามมาตรฐานสำหรับการเรียกภาวะกระบังลมหย่อนในสตรีตามระบบ POPQ	14
รูปที่ 3 ตัวอย่างการบันทึกค่าในการตรวจระบบ POPQ	16
รูปที่ 4 แสดงมดลูกหย่อนระดับ 3 (Third-degree uterine prolapse)	17
รูปที่ 5 Vaginal vault prolapse	18
รูปที่ 6 Cystocele	18
รูปที่ 7 Rectocele	19
รูปที่ 8 แสดง Anterior colporrhaphy	26
รูปที่ 9 แสดง Paravaginal defect repair	26
รูปที่ 10 แสดง Posterior colporrhaphy	27
รูปที่ 11 แสดง sacrospinous suspension	28
รูปที่ 12 แสดง sacrocolpopexy	28

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดง Baden-Walker halfway system	14
ตารางที่ 2	แสดง POPQ staging	17
ตารางที่ 3	ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการให้การพยาบาลผู้ป่วย	63

